

Möbelindustri

Värnamo har en central roll i svensk och småländsk möbelproduktion, från 1800-talet och framåt. I västra Småland finns sedan gammalt en av Sveriges starkaste företagarregioner, präglad av många småföretag och låg arbetslöshet. Företagarandan utvecklades tidigt till en viktig del i den regionala identiteten och företagande blev ett naturligt livsval.

Hantverket utvecklades och på många gårdar överfördes delar av verksamheten till saluslöjd. Under 1800-talet blev även snickerier och andra hantverk viktiga, där pinnstolen blev en karakteristisk produkt. Den kanske mest profilerade under 1900-talets första halvsekel - med många nyetableringar även på landsbygden - var möbelindustrin. Redan 1894, vid världsutställningen i Antwerpen, fick Wernamo Möbelfabrik, Lundbergs möbelfabrik en av sina tidiga medaljer. Genom Bruno Mathsson och Källemo blev Värnamo så småningom att etableras som en viktig svensk designort, med världsberömda varumärken.

Lundbergs möbelfabrik, ca 1960

Inom nuvarande Värnamo kommun etablerades en mängd större och mindre möbelfabriker, såväl i tätorten som på landsbygden, i exempelvis Rydaholm, Bor, Gällaryd och Horda. Bara i Värnamo stad fanns som mest ett fyrtiotal möbelföretag, med allt från några stycken, till ett par hundra, sysselsatta. Indirekt försörjde möblerna fler arbetstillfällen, med maskinerna följde behovet av mekaniska verkstäder och efterfrågan av underleverantörer till verksamheten.

Möbeltillverkning betraktades främst som ett gediget hantverk, där insatserna gällde hela produkten, maskinerna underlättade arbetet men det var inte en löpande-band-princip. En skicklig yrkeskår växte fram, där många gick från att vara anställd på en möbelfirma, till att etablera sin egen verksamhet. Möblerna livnärde många och entreprenörsandan var därför stark, det var sällan långt mellan fabrikerna. Produkter från möbelfirmorna skulle återfinnas i många svenska hem, även utanför värnamobygden och småland.

Hults möbelfabrik, Gällaryd

Ett sedan länge etablerat besöksmål är Bruno Mathsson Center, med utställning och arrangemang kring 1900-talets mest inflytelserika svenska möbeldesigner. Traditionen förs vidare av Källemo vars showroom är en spännande arena för dagens nyskapande design. Till detta ska läggas det nyligen öppnade Vandalorum, en betydande mötesplats för konst och design, också med internationella mått.

Möbelfirman Karl Mathsson, Värnamo

Kulturhistoriska möbelindustrier i Värnamo

Kulturhistoriska möbelindustrier i Värnamo, GIS-karta